

Visitationstal i Njutångers kyrka söndagen den 30 september 2018

Kära församlingsbor och medarbetare i Enånger-Njutångers församling av Uppsala stift.

Det har varit givande att komma tillbaka för min andra biskopsvisitation. Den förra var i månadsskiftet maj-juni 2007. Det har känts angeläget att få analysera situationen, samtala om samhällsförändringar och församlingens uppdrag. Det gäller att bygga vidare på att utveckla församlingslivet för att möta de behov som finns i samhället.

Inför visitationen har kontraktsprosten och kyrkobokföringsinspektören besökt er, och en sådan förvaltningstillsyn som numera ingår i visitationsförberedelserna har också gjorts. Rapporter från dessa förbesök finns att ta del av som bilagor till det protokoll som sänds till er efter visitationen. Vi har också haft tillgång till statistik.

Jag kommer nu att beröra några glädjeämnen och utmaningar.

Barn och ungdomar

Jag börjar med barn och ungdomar som vi har ett ansvar för och särskilt måste värna om. Verksamheten är bred. Ni möter många barn och ungdomar i den öppna verksamheten, grupperna och genom alla skolkontakter. I verksamheten möter ni också familjerna. Bibeläventyret används som ett program för skolorna. Det är ett av skolverket godkänt material där Bibelns berättelser står i fokus. Tjej- och killgrupperna ger möjlighet till samtal om livet som ung.

Det är en orolig tid att växa upp i och många barn och ungdomar är utsatta. Psykisk ohälsa och drogproblem är vanliga. Deras behov är stora, och därför är det nödvändigt som församlingen gör att se samman undervisning, mission och diakoni. Det handlar om att barn och ungdomar måste bli sedda, om social gemenskap och en verksamhet som ger möjlighet för dem att växa in i kristen tro.

Anställda bör inte vara ensamma utan arbeta tillsammans med någon annan eller med ideella medarbetare. De som tar ansvar bör normalt vara två. Det handlar om en trygg arbetsmiljö, att inte bränna ut sig, att ha någon att dela med och kvalitet i verksamheten. Det gläder mig exempelvis att både kyrkomusiker och pedagogisk personal finns med i barnkörsverksamheten.

Diakoni

I torsdags fick vi träffa företrädare för Hudiksvall-Nordanstigs Asylkommitté. Det är engagerade ideella som arbetar målmedvetet för att hjälpa unga asylsökande att få ett gott liv och en framtid i Sverige. Vi gläder oss över det medmänskliga engagemanget och det arbete som utförs. Jag noterar att det finns utrymme för fler som står upp för medmänsklighet, så kan bördorna delas. Den stora flyktingströmmen från 2015 ledde till att civilsamhället måste göra stora insatser genom ideella medarbetare. Det gällde också för församlingens diakonala arbete. Stiftet har stött det.

Som vi konstaterade vid överläggningen med Asylkommittén krävs fortsatta insatser i en ny utvecklingsfas. Men situationen har förändrats och ni behöver utvärdera den diakonala verksamheten. Ungdoms- och familjediakoni i vid bemärkelse bör prioriteras och ses samman med barn- och ungdomsverksamheten i stort. Mycket av den diakonala verksamheten sker med nödvändighet i samverkan med andra goda krafter i samhället. Inom Hudiksvalls kommun finns flera församlingar och diakoner. Det behövs en strategisk, organiserad

samverkan. Det ger många fördelar, som att kunna dela kompetens, ta gemensamt ansvar och ingå i en större arbetsgemenskap för att möta de sociala utmaningarna. Ert sätt att ta tag i flyktingsituationen visar det.

Fastigheter, kyrkor och gudstjänstliv

Era kyrkor är fina och liksom övriga fastigheter väl underhållna. Kontraktspastor Peter Södergård benämnde Njutångers kyrka som er juvel, som en försmak av himmelriket. Vi inledde visitationen i Enångers kyrka som också är fin, användbar genom sin storlek och goda akustik. Det lilla kapell som möblerats mitt i kyrkan kan användas vid mindre gudstjänster och samlingar i den stora kyrkan. Liksom Enånger har Njutånger och Nianfors tillgång till gudstjänstrum och församlingshem som fungerar bra för gudstjänster och gemenskap.

Ännu finns däremot ingen riktigt bra lösning för Iggesund, där de flesta bor. Sankta Maria kapell byggdes som begravningskapell. Det är en modern byggnad med ett vackert kyrkorum som i omgångar kompletterats och förskönats. Nu är det komplett. Det används vid vissa gudstjänster, dop och vigslar. Det är Iggesunds kyrka. Barnen har sina skolsamlingar där vid påsk och jul liksom skolavslutningar. Så barnen och familjerna associerar inte Sankta Maria främst till begravingar. Läget ger unika möjligheter att använda den allt mer och göra gudstjänstlivet tillgängligt för dem som bor i Iggesund.

Liksom i de andra socknarna behövs utrymme vid Sankta Maria kyrka för samlingar i anslutning till gudstjänster, dop, vigslar, begravingar och andra sammanhang. Det finns skisser på en utbyggnad. Jag tror att det är en nödvändig framtidssatsning. Regelbundna gudstjänster behövs varje vecka och helst varje söndag i Iggesund som församlingens huvudort och för att nå familjer, pendlare och dubbelarbetande. Det gamla auditoriet, brukskyrkan, är taget ur bruk som gudstjänstrum och används för andra verksamheter. Vid en tillbyggnad vid Sankta Maria behövs den inte längre.

En utbyggnad av Sankta Maria är en prioritering som gör att ni behöver avveckla en och annan av de andra fastigheterna. Är det realistiskt att behålla prästgården i Enånger med de investerings-, underhålls- och driftskostnader som den kräver är min fråga. Idag återstår bara 300-400 prästgårdar i hela landet. Det är realistiskt att endast bevara de mest kulturhistoriskt värdefulla. Man kan tycka att det är beklagligt, men en nödvändig prioritering.

Ni har i princip en huvudgudstjänst med nattvard varje sön- och helgdag. Det är bra. De fördelas vintertid mellan tre söndagar i Njutånger och en i EFS och sommartid på samma sätt mellan Enånger och EFS. Det är viktigt med kontinuitet i församlingens olika delar. Men som jag nämnt är det otillräckligt i Iggesund.

Vi har också samtalat en del om att komplettera med andra former av gudstjänster. I flera församlingar har jag sett hur barnfamiljer sluter upp till en enkel gudstjänst med en enkel måltid i direkt anslutning till den, ofta en vardagsafton när arbetet är slut och det är dags för måltid. Upplägget öppnar möjlighet för dem att komma och växa in i en gudstjänstgemenskap och skapa kontakter med andra familjer. Vardagen för många unga familjer är ett komplicerat livspussel med en pressad arbetsvecka, pendling, barn som ska hämtas och lämnas på förskola och skola, matlagning, disk etc. Det är viktigt att vi ser och möter deras behov.

Den kyrkliga seden

EFS-föreningens medlemmar är trogna i församlingens gudstjänstliv och betyder mycket med

sitt personliga engagemang och för trosgemenskap. Sedan första början är EFS en missionsorganisation. I onsdags i EFS-kyrkan samlades pengar in till projektet ”Rama” i Addis Abeba, en fritidsgård med fokus på unga människor med funktionshinder.

”Den kyrkliga seden” var rubriken för mitt inledande anförande vid kvällssamlingen i EFS-kyrkan. Vi kan konstatera att kunskaper om kristen tro, erfarenheter av kristet liv och relationer till kyrkan försvagats i rask takt i vårt land. Det handlar delvis om samhällsförändringar men också om globalisering, förändrade livsmönster samt ökad religiös och värderingsmässig pluralism. Den kyrkliga seden är bruten i varierande grad. En utmaning för oss är därför att arbeta uppsökande och möta medmänniskors behov. Kallelsen att dela evangeliet i ord och handling är densamma.

När det gäller denna församling kan vi se att ni håller ställningarna ganska bra avseende dop- och begravningsgudstjänster. Konfirmationsseden är bruten, vilket innebär att ungdomarna måste inbjudas och motiveras för konfirmation i varje årskull. Andelen av befolkningen som inte tillhör Svenska kyrkan blir större år från år. Generationsväxlingen står för merparten av förändringen men utträden ur kyrkan bidrar också.

Visioner och församlingsstrategier

Avgörande för församlingen är att bygga vidare och att våga göra vägval. Då är det viktigt med visioner. Ni står i begrepp att förnya församlingsinstruktionen, som ska innehålla visioner och strategier på ett övergripande plan. Utbildningsledaren, diakon Katarina Olofsgård från stiftet kommer att ta kontakt och stödja er i processen.

Församlingsinstruktionen ska sedan vara vägledande för verksamhetsplaner och budget. Den ger kyrkoherden och kyrkorådet en gemensam plattform för ledning och styrning av församlingsverksamheten. Arbetet med att ta fram en instruktion kan inledas i höst och slutföras när en ny kyrkoherde är på plats.

Avslutande ord

Så vill jag som det är brukligt vid visitationer lämna ordet fritt om någon vill framföra något om församlingslivet eller kommentera det jag sagt.

/Roland Lundkvist från EFS-föreningen: Jag vill lyfta fram det ideella arbetet som också kallas frivilligt, volontär och oavlönat. Jag vill betona att det som görs av församlingsmedlemmar ofta görs i föreningsform. Här finns Svenska kyrkans unga och EFS-föreningen som tillhör riksorganisationer samt andra föreningar. De är uttryck för församlingsmedlemmarnas engagemang. När två eller tre kommer överens om att göra något blir det en förening. EFS har bestått sedan 1856. Jag anser att Svenska kyrkan ska arbeta genom föreningar i den territoriella församlingen./

Jag föredrar benämningen ideella. EFS har stor betydelse för trosgemenskap och mission. Men det finns en problematik i föreningsformen idag i kyrka och samhälle. Det finns ett minst lika stort ideellt engagemang som tidigare men människor vill inte binda upp sig som tidigare till en förening och ett kontinuerligt åtagande. Därför har nätverk och öppna mötesplatser utvecklats, liksom andra former där man ställer upp vid behov. Det märks när det gäller svårigheterna med fasta besöksgrupper.

Jag vill också uttrycka min glädje över att ha fått besöka EFS-kyrkan som har en viktig uppgift.

Vi som fått gästa er tackar er för goda dagar med många intryck, viktiga samtal, god gemenskap och mat under några vackra höstdagar.

Änglarna kommer med bud om liv i en värld där kampen mellan ont och gott pågår. Deras viktigaste budskap från Gud är: Var inte rädd! Vi är beskyddade av Gud, som kallar oss till kamp mot det onda, mot allt som bryter ner och drar isär. Många änglar, många goda budbärare behövs. Gud kallar dig och mig att vara en av dem.

Som avslutningsord för min visitation väljer jag några verser ur 103 psalmen i Psaltaren, som utgör dagens psaltarpsalm:

Herren har rest sin tron i himlen, allt är underlagt hans välde. Lova Herren ni hans änglar, starka hjältar, som gör vad han befallt! Lova Herren, hela hans härskara, ni som tjänar honom och gör hans vilja! Lova Herren, alla hans verk, överallt i hans välde!
Lova Herren, min själ.

Psalmisten förkunnar att Gud råder i skapelsen. En gång ska Guds rike bli synligt och råda överallt. Då ska det bli uppenbart för oss att ondskan mist sin makt.

Psalmisten uppmanar oss därför att lovsjunga. Gud är med oss. Låt oss göra som änglarna och sjunga Guds lov, göra Guds vilja och tjäna Gud.

Gud välsigne er alla.